



شماره داوطلب
نام خانوادگی و نام

خراسان رضوی
شهر



سروش اندیشه
مؤسسه فرهنگی هنری

آزمون تشریحی

۱۴۰۴/۱۲/۰۱

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد
اسلامی مؤسسه سروش
اندیشه حیات

آزمون جمع بندی مباحث یازدهم انسانی

شماره داوطلبی:

نام و نام خانوادگی:

مدت پاسخگویی: ۱۹۵ دقیقه

تعداد سوال: ۹۲ عدد

عنوان مواد امتحانی آزمون اختصاصی، تعداد، شماره سوالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سوال	از شماره	تا شماره	مدت پاسخگویی
۱	فلسفه	۲۱	۱	۲۱	۴۵ دقیقه
۲	دینی	۲۱	۱	۲۱	۴۵ دقیقه
۳	تاریخ	۲۰	۱	۲۰	۴۵ دقیقه
۴	ادبیات	۳۰	۱	۳۰	۶۰ دقیقه

به دانش فزای و به یزدان گرای، که او باد جان تورا رهنمای (فردوسی)

ردیف	نمره	
۱	۱	عقیده سوفیست‌ها در مورد حقیقت و واقعیت را توضیح دهید.
۲	۱.۲۵	گزینه درست را انتخاب کنید. الف) کدام پرسش فلسفی است؟ (۱) منظور از تعارض در تصمیم‌گیری چیست؟ (۲) از برابری چه منظوری داریم؟ ب) مهم‌ترین هدف برخی از سوفیست‌ها که بیشتر به سخنوری و وکالت اشتغال داشتند چه بود؟ (۱) قانع ساختن مخاطب (۲) پیروزی بر رقیب ج) در بررسی مسائل فلسفی فقط باید به تکیه کرد. (۱) توانایی عقل و استدلال‌های عقلی (۲) همکاری حس و عقل د) کدام گزاره به بخش معرفت‌شناسی مربوط می‌شود؟ (۱) جهان طراحي دقیقی دارد (۲) انسان توانایی درک حقایق را دارد. ه) اعتقاد به یک روح جمعی تأثیرگذار بر افراد به کدام‌یک از دیدگاه‌های مطرح در فلسفه علوم اجتماعی مربوط می‌شود؟ (۱) اصالت جامعه (۲) اصالت فرد و جامعه توأمان
۳	۱	فطرت اول را با مثال تعریف کنید.
۴	۰.۷۵	با توجه به ارتباط میان بخش‌های اصلی و فرعی فلسفه و علوم، مشخص کنید هر یک از عبارات‌های زیر به کدام دانش مربوط می‌شود؟ الف) راه‌های مختلفی برای شناخت جهان وجود دارد. ب) انسان مَدَنِي بالطبع است. ج) قانون علتیت در سراسر عالم جاری و ساری است.
۵	۱	به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید: تفاوت‌های اندیشه و نظر فیلسوف با مردمان دیگر در برخورد با مسائل بنیادین فلسفی را توضیح دهید.
۶	۱	چرا زندانیان در غار سخنان جوانی را که برای رهایی آنها برگشته بود، نمی‌پذیرفتند؟
۷	۱	اگر کسی معتقد باشد که «پُر و خالی یا بالا و پایین یکی است مثلاً یک لیوان که نصف آن آب است، هم پُر است و هم خالی پس ظاهر اشیاء کثیر است ولی باطن آنها یکی است» به کدام اندیشه فلسفی یونان باستان اشاره دارد؟ شرح دهید.
۸	۱	مشخص کنید اندیشه‌های زیر منسوب به کدام جریان فکری یا کدام فیلسوف در دوره باستان است؟ (۱) در یک رودخانه دو بار نمی‌توان شنا کرد. (۲) غم و شادی و لذت و درد می‌توانند با یکدیگر جمع شوند. (۳) ماده اولیه همه چیز آب است. (۴) بیهوده دانستن سخن جهان‌شناسان به این دلیل که سخنان آنها با یکدیگر متضاد است.
۹	۱	«چیزی نمی‌دانم» سقراط با «چیزی نمی‌دانیم» سوفسطائیان چه تفاوتی دارد؟ تحلیل و بررسی کنید.

ردیف	نمره	
۱۰	۰.۵	سقراط به چه اتهامی بازداشت و محاکمه شد؟
۱۱	۱	منظور از شکاکیت مطلق چیست؟ امکان یا عدم امکان آن را با دلیل بررسی کنید.
۱۲	۰.۵	دیدگاه فیلسوفان درباره خود اندیشیدن به کدام بخش فلسفه مربوط می شود و این بخش از فلسفه به چه پدیده ای می پردازد؟
۱۳	۱	چه کسی فلسفه را از آسمان به زمین آورد و این فرد الگویی از چه نوع فیلسوفی است؟
۱۴	۱	فیلسوفی که فلسفه اش را به صورت شعر عرضه کرده است، برای نخستین بار به کدام مفاهیم اصلی فلسفه توجه دقیق کرده و تفاوت آن دو را ذکر کرده است؟
۱۵	۱	نظر فیثاغوریان را در مورد ماده اولیه موجودات این جهان براساس نقل قول ارسطو به طور کامل شرح دهید.
۱۶	۱	در آغاز شکل گیری فلسفه آنچه بیش از هر چیز اندیشمندان نخستین در یونان باستان را به خود مشغول می داشت، چه بود؟
۱۷	۱	دو مورد از ویژگی های هستی را از نظر پارمنیدس بیان کنید.
۱۸	۱	<u>به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید:</u> هر دانشی از چه جهاتی از سایر دانش ها متمایز و جدا می شود؟
۱۹	۱	سوسیالیسم و لیبرالیسم هر کدام به ترتیب تأمین کننده چه چیزی هستند؟
۲۰	۱	<u>به سؤالات زیر پاسخ کوتاه بدهید.</u> چرا در بررسی مسائل فلسفی نمی توان از حواس یا ابزارهای حسی بهره برد؟
۲۱	۱	فلسفه از چه جهت با ریاضیات مشترک است؟

ردیف	نمره	
۱	۰.۵	به سؤالات زیر، پاسخ کوتاه دهید. انسان در زندگی خود همواره نیازمند چه برنامه‌ای است؟
۲	۱	چرا پاسخ به سؤالات اساسی باید درست و قابل اعتماد باشد؟
۳	۱	«هدایت، یک اصل عام و همگانی در نظام خلقت است» به چه معنا است؟
۴	۰.۵	با توجه به آیه شریفه «قطعاً دین نزد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند...»، علت مخالفت اهل کتاب چه بود؟
۵	۱	کدام دلایل موجب فراموشی تعلیمات انبیاء الهی شد؟
۶	۱	منشاء اصلی چند دینی از نظر قرآن کریم چیست؟
۷	۱	وجود دو یا چند دین در یک زمان نشانگر چیست؟
۸	۱	توضیح دهید چگونه حفظ قرآن کریم از تحریف موجب ختم نبوت می‌شود؟
۹	۱	با توجه به متن زیر، به سؤالات پاسخ دهید. «علی و دوستش در ماه مبارک رمضان به‌سوی مسجد می‌رفتند و هرکدام با توجه به نظر مرجع تقلید خود، دو رفتار متفاوت داشتند؛ علی روزه بود و دوستش به‌خاطر اینکه روزه برایش ضرر دارد روزه نگرفته و می‌گفت روزه بر او حرام است!» الف) مبنای سخن دوست علی که می‌گفت: «روزه بر او حرام است» وجود کدام قانون است؟ ب) این قانون را توضیح دهید.
۱۰	۱	با تدبر در آیات و احادیث به سؤالات پاسخ دهید: در آیه شریفه (أَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ آيَةً أَنْ أَنْتُمْ خُلِقْتُمْ مِنْ طِينٍ كَهَيِّئَةِ الطَّيْرِ...) به معجزه کدام پیامبر اشاره شده است؟ یک معجزه از این پیامبر بنویسید.
۱۱	۱	تأثیرات زیبایی لفظی قرآن در طول تاریخ را بنویسید.
۱۲	۱.۵	به سؤالات زیر، پاسخ کامل و تشریحی دهید. ۴ مورد از جنبه‌های اعجاز محتوایی قرآن را با ذکر دو نمونه برای آن نام ببرید.
۱۳	۱	اصطلاح زیر را تعریف کنید. معجزه:
۱۴	۰.۵	اگر پیامبری در «تعلیم و تبیین دین و وحی الهی» معصوم نباشد، چه مشکلاتی پیش می‌آید؟
۱۵	۱	به سؤالات زیر پاسخ کامل و تشریحی دهید: چه قاعده‌ای حکم قرآن برای حفظ استقلال جامعه اسلامی است؟ آن را نام برده و توضیح دهید.
۱۶	۱.۲۵	با تدبر در حدیث امام محمد باقر (ع) که فرمودند: «... وَلَمْ يُنَادِ بِشَيْءٍ كَمَا نَادَى بِالْوَلَايَةِ» اسلام بر ۵ پایه استوار است. آنها را نام ببرید.

ردیف	نمره													
۱۷	۱	کشف ارتباط: مشخص کنید هریک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (سمت چپ یک مورد اضافی است). <table><tr><th>«الف»</th><th>«ب»</th></tr><tr><td>۱- تلاش برای برقراری عدالت و برابری</td><td>الف) حضور شخصیت‌هایی چون سلمان و بلال در میان یاران پیامبر (ص)</td></tr><tr><td>۲- محبت و مدارا با مردم</td><td>ب) دشوار بودن رنج مسلمانان برای پیامبر (ص)</td></tr><tr><td>۳- سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم</td><td>ج) بنای جامعه آباد</td></tr><tr><td>۴- ایجاد اخوت اسلامی</td><td>د) بنای جامعه عادلانه</td></tr><tr><td></td><td>ه) نهی از بازگو کردن بدی‌های دیگران نزد رهبر</td></tr></table>	«الف»	«ب»	۱- تلاش برای برقراری عدالت و برابری	الف) حضور شخصیت‌هایی چون سلمان و بلال در میان یاران پیامبر (ص)	۲- محبت و مدارا با مردم	ب) دشوار بودن رنج مسلمانان برای پیامبر (ص)	۳- سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم	ج) بنای جامعه آباد	۴- ایجاد اخوت اسلامی	د) بنای جامعه عادلانه		ه) نهی از بازگو کردن بدی‌های دیگران نزد رهبر
«الف»	«ب»													
۱- تلاش برای برقراری عدالت و برابری	الف) حضور شخصیت‌هایی چون سلمان و بلال در میان یاران پیامبر (ص)													
۲- محبت و مدارا با مردم	ب) دشوار بودن رنج مسلمانان برای پیامبر (ص)													
۳- سخت‌کوشی و دلسوزی در هدایت مردم	ج) بنای جامعه آباد													
۴- ایجاد اخوت اسلامی	د) بنای جامعه عادلانه													
	ه) نهی از بازگو کردن بدی‌های دیگران نزد رهبر													
۱۸	۱	دو نتیجه رفتار محبت‌آمیز رسول خدا (ص) با مردم چه بود؟												
۱۹	۰.۷۵	درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید. الف) ملاک پیامبر اسلام (ص) در تقسیم‌بندی‌ها، فضایل اخلاقی انسان‌ها بود. ب) آیه شریفه (لَعَلَّكَ بَاخِعٌ نَفْسَكَ أَلَّا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ) به سخت‌کوشی و دلسوزی پیامبر در هدایت مردم اشاره می‌کند. ج) مهم‌ترین ثمره اخوت مسلمانان با یکدیگر، به‌وجود آمدن قدرت بزرگ مسلمانان است.												
۲۰	۱	با ختم نبوت، کدام مسئولیت‌های پیامبر (ص) پس از ایشان تداوم می‌یابد؟												
۲۱	۱	چرا تنها خداوند است که می‌تواند فرد شایسته مقام امامت را معرفی کند و به مردم بشناساند؟												



ردیف	نمره	
۱	۰.۵	جاهای خالی را با کلمات زیر تکمیل کنید. (دو مورد اضافی است). (سلسله‌ای - عمومی - تاریخ‌های محلی - تک‌نگاری) الف) تاریخ‌نگاری یکی از شاخه‌های تاریخ‌نگاری در ایران است که از قرن سوم هجری قمری آغاز شد و تا اواخر عصر قاجار تداوم یافت. ب) در کتاب‌های انگیزه اصلی نویسندگان، ثبت و ضبط رویدادهای تاریخی، بیان ویژگی‌های جغرافیایی و اقتصادی و نگارش زندگی‌نامه مفخر و مشاهیر محلی بوده است.
۲	۰.۵	گزینه مناسب را انتخاب کنید. الف) هم‌زمان با ظهور اسلام، بیشتر ساکنان شبه جزیره عربستان، به ویژه اهالی مکه چه آیینی داشتند؟ ۱- یهودی ۲- مسیحی ۳- بت پرست ۴- زرتشتی ب) تاریخ‌نگاری عمومی از قرن هجری قمری آغاز و تا اواخر تداوم یافت. ۱) سوم - عصر قاجار ۲) سوم - اوایل دوران تیموری ۳) چهارم - عصر صفوی ۴) چهارم - دوران زندیه
۳	۲	مقایسه پدیده‌های تاریخی: الف) وجوه اشتراک و تمایز تاریخ‌های سلسله‌ای و تک‌نگاری را بیان کنید. ب) روش تاریخ‌نگاری موضوعی و سال‌شماری که توسط مورخان در دوران اسلامی استفاده می‌شد را با هم مقایسه کنید.
۴	۱	منظور از قبیله در آستانه ظهور اسلام چه بود؟
۵	۱	تأثیر عوامل جغرافیایی و اقلیمی را بر وضعیت اقتصادی و مشاغل ساکنان شبه جزیره عربستان به هنگام ظهور اسلام توضیح دهید؟
۶	۱	جزیه را تعریف کنید.
۷	۱	به نظر شما، پیمان‌نامه عمومی مدینه چه اهمیتی در تاریخ اسلام دارد؟
۸	۱	چه عواملی در پذیرش اسلام توسط مردم سرزمین‌های مختلف تأثیر داشت؟
۹	۱	چرا خلیفه دوم از مدینه به بیت‌المقدس رفت؟
۱۰	۱	چرا تلاش‌های امام علی (ع) در دوران حکومتش برای بازگرداندن برادری و یگانگی دینی به امت اسلامی، با موانع و مشکلات اساسی روبه‌رو شد؟
۱۱	۲	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: الف) دارالعلم (الحکمه): ب) سیاه‌جامگان:
۱۲	۱	نشانه‌ها و آثار تحول در ابعاد سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در دوران خلافت اموی را بیان کنید؟ (ذکر ۴ مورد کفایت)
۱۳	۱	موالی چه کسانی بودند و چه جایگاه اجتماعی داشتند؟
۱۴	۱	کدام ویژگی شاخص خلافت عباسیان باعث شد تا ایرانیان در کنار اعراب از جایگاه ممتازی برخوردار شوند؟
۱۵		جمله‌های درست یا نادرست را مشخص کنید.
	۰.۲۵	الف) در دوره خلافت امویان، تشکیلات اداری منظم و منسجمی با اقتباس از نظام دیوانی عصر ساسانیان شکل گرفت.

ردیف	نمره	
۱۶	۰.۲۵	خلافت فاطمیان در زمان چه کسی به اوج قدرت سیاسی، شکوفایی فرهنگی و رونق اقتصادی دست یافت؟
۱۷	۰.۵	زمینه‌ها و عوامل «اجتماعی» آشفتگی ساسانیان پیش از حمله اعراب مسلمان به ایران را بنویسید. (ذکر یک مورد کافی است).
۱۸	۱	به نظر شما، دهقانان در سده‌های نخستین هجری چه نقش مهمی ایفا کردند؟
۱۹	۱	شکل‌گیری حکومت‌های مسلمان ایرانی چه پیامدهای اقتصادی داشت؟ (ذکر دو مورد کافی است).
۲۰	۲	تعریف اصطلاحات یا مفاهیم تاریخی: الف) عصر نظام‌الملک: ب) اقطاع:

- ۱) معنی واژه مشخص شده را بنویسید.
بارم: ۰.۲۵
«به رود سند می‌غلطید بر هم / ز امواج گریان کوه از پی کوه»
- ۲) از بین گره واژه‌های زیر، معنای دو واژه نادرست است، درست آن‌ها را بنویسید.
بارم: ۰.۵
مثال: تابان / مجرّد: صرف / صعب: دشواری / مشک: انبان / صباحت: زیبا / بی شائبه: خالص
- ۳) املای درست را در جمله‌ی زیر انتخاب کنید.
بارم: ۰.۲۵
به آنچه دارم، قانعم (وذر _ وزر) و بال این، چه به کار آید؟
- ۴) در عبارت زیر، چند غلط املایی وجود دارد؟
بارم: ۰.۲۵
«سپیده فردای گنجه با نجیب و سفیر گلوله‌های توپ روس، باز شد اما با پیشگامی جواد خوان نفوذ به حصار ممکن نشد.»
الف) یک ب) دو ج) سه د) چهار
- ۵) نوع صفت بیانی را بنویسید.
بارم: ۰.۲۵
از این سد روان در دیده شاه / ز هر موجی هزاران نیش می‌رفت
- ۶) در عبارت زیر جمله مجهول را بیابید و آن را به جمله معلوم تبدیل کنید.
بارم: ۰.۵
«پیش از غیبت شمس، شاگردان به مولانا این گونه خبر دادند که شمس کشته شد ولی دلش بر درستی این خبر گواهی نمی‌داد»
- ۷) عبارت «این تنها، خصوصیت سعدی است که سخنش به سخن همه شبیه باشد و به هیچ کس شبیه نباشد» بیانگر کدام ویژگی سبک سعدی است؟
بارم: ۰.۲۵
- ۸) درستی و نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
بارم: ۰.۲۵
نقش دستوری واژه مشخص شده در عبارت «شما جنگاوران سرافراز، در طول سال‌های دفاع، شجاعانه و مخلصانه جنگیدید.»، «قید» است.
- ۹) در کدام یک از ابیات زیر، جمله مرکب دیده می‌شود؟
بارم: ۰.۲۵
۱- فرزند عزیز را به صد جهد / بنشانند چو ماه در یکی مهد
۲- مجنون چو حدیث عشق بشنید / اول بگریست، پس بخندید
- ۱۰) در کدام عبارت، کاربرد فعل «مجهول» مشهود است؟
بارم: ۰.۲۵
الف) چون نامه گسیل کرده شود، تو باز آی که پیغامی ست سوی بونصر در بابی، تا داده آید.
ب) تا نزدیک نماز پیشین، از این مهمات فارغ شده بود و خیل‌تاشان و سوار را گسیل کرده.

۱۱) با توجه به متن به سؤالات پاسخ دهید. گفت: «بونصر را بگو که امروز دُرستم و در این دو سه روز، بار داده آید که علت و تب تمامی بارم: ۰.۲۵ زایل شد». من بازگشتم و این چه رفت با بوسهل بگفتم. سخت شاد شد و....

نقش دستوری واژه «سخت» چیست؟

۱۲) در عبارت زیر، «در گروه اسمی مشخص شده» هسته و نوع وابسته پیشین را تعیین نمایید. بارم: ۰.۵
«سلطان مسعود، مثال داد تا هزاردرهم به غزنین به درویشان دهند.»

۱۳) در تشبیه موجود در بیت زیر، «مشبه به» را مشخص کنید. بارم: ۰.۲۵
«سر نشتر عشق بر رگ روح زدند / یک قطره فرو چکید و نامش دل شد»

۱۴) در عبارت زیر آرایه «حس آمیزی» را مشخص کنید. بارم: ۰.۲۵
خاله ام با ذوق لطیفی که داشت، مرا نخستین بار از طریق سعدی با شعر شاهکار آشنا نمود.

۱۵) در مصراع دوم بیت زیر، تکرار واج (مصوت) «-» باعث خلق کدام آرایه ادبی شده است؟ بارم: ۰.۲۵
«رو سر بنه به بالین، تنها مرا رها کن / ترک من خراب شبگرد مبتلا کن»

۱۶) آرایه ادبی مناسب بیت زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید. بارم: ۰.۲۵
بروید ای حریفان، بکشید یار ما را / به من آورید آخر، صنم گریز پا را (تشبیه، جناس)

۱۷) در بیت زیر «مشبه به» و «وجه شبه» را مشخص کنید. بارم: ۰.۵
کزین پس به کنجی نشینم چو مور / که روزی نخوردند پیلان به زور
الف) مشبه به: / ب) وجه شبه:

۱۸) در بیت زیر کدام آرایه به کار رفته است؟ بارم: ۰.۲۵
چون رایت عشق آن جهان گیر / شد چون مه لیلی آسمان گیر
الف) تشبیه / ب) کنایه / ج) استعاره / د) ایهام

۱۹) در بیت زیر، واژه مشخص شده دارای کدام آرایه است؟ بارم: ۰.۲۵
نادره کبکی به جمال تمام / شاهد آن روضه فیروزه فام

۲۰) در بیت زیر منظور از «دریای خون» چیست؟ بارم: ۰.۲۵
«در آن دریای خون، در دشت تاریک، به دنبال سر چنگیز می گشت»

۲۱) آرایه مشترک عبارت های زیر را بنویسید. بارم: ۰.۲۵
- در ذهن عباس میرزا، تنها، معمای آفت و خیزهای جنگ و شکست ها و پیروزی ها نبود که حضور سنگینی داشت.
- مولانا طعن و ناسزای دشمنان را هرگز جواب تلخ نمی داد و به نرمی و حسن خلق، آنان را به راه راست می آورد.

۲۲) مفهوم مشترک عبارت های مشخص شده را بنویسید. بارم: ۰.۵
الف) وقت است تا برگ سفر بر باره بندیم / دل بر عبور از سد خار و خاره بندیم
ب) وادی پر از فرعونیان و قبطیان است / موسی جلودارست و نیل اندرومیان است.

(۲۳) گوینده عبارت زیر کدام ویژگی اخلاقی برخوردار است؟

بارم: ۰.۲۵

آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا کفایت است.

(۲۴) درستی و نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.

بارم: ۰.۲۵

در بیت «نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست / چو چنگش، رگ و استخوان ماند و پوست» می توان از شیوه قرار گرفتن واژه در جمله به معنای کلمه «چنگ» پی برد.

(۲۵) عبارت زیر بیانگر کدام دیدگاه است؟

بارم: ۰.۵

ما به فلک بوده ایم، یار ملک بوده ایم / با همان جا رویم، جمله که آن شهرماست

(۲۶) با توجه به عبارت زیر، به پرسش ها پاسخ دهید.

بارم: ۰.۵

گفت: «زندگانی خواجه عمید دراز باد، من نیز فرزند این پدرم که این سخن گفت و علم از وی آموخته ام.»

الف) منظور از «خواجه» کیست؟

ب) مقصود از «پدر» چه کسی است؟

(۲۷) مفهوم «تقلید» از کدام مصراع دریافت می شود؟

بارم: ۰.۲۵

الف) باز کشید از روش خویش پای (ب) عاقبت از خامی خود سوخته

ج) ماند گرامت زده از کار خویش (د) وز قلم او رقمی می کشید

(۲۸) معنی و مفهوم عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.

بارم: ۰.۵

کسی نیک بیند به هر دو سرای / که نیکی رساند به خلق خدای

(۲۹) معنی و مفهوم عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.

بارم: ۰.۵

من هیچ مستحق نشناسم در بست که زر به ایشان توان داد.

(۳۰) معنی و مفهوم اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

بارم: ۰.۵

در چاره گری زبان کشیدند